

ПРОГРАМА ЗА ЗАЕТОСТ И ОБУЧЕНИЕ НА БЕЖАНЦИ

I. АНАЛИЗ И ОПИСАНИЕ НА СПЕЦИФИЧНИЯ ПРОБЛЕМ, КЪМ РЕШАВАНЕТО НА КОЙТО Е НАСОЧЕНА ПРОГРАМАТА

Приемането на нарастващия поток от бежанци е сравнително нов феномен за България, поставя редица предизвикателства, свързани с осигуряване на подкрепа за интеграция на лицата, получили международна закрила. През периода 1993-2020 г. по официални данни на Държавната агенция за бежанците броят на лицата, потърсили закрила, възлиза на около 3 378 души средно на година. Вследствие на кризата в Сирия броят на бежанците значително нарасна, като през 2015 г. достигна 20 391 души. През 2021 г. се очаква увеличаване на бежанския поток в резултат на кризата в Афганистан. Това налага реализиране на програми и мерки, свързани с решаване на проблемите при адаптацията и интеграцията на бежанците и осигуряване на подкрепа, която отчита индивидуалните характеристики и потребности на лицата. Важно условие за успешната интеграция на бежанците в българското общество е владението на български език и достъпа до пазара на труда. Чрез трудовата си дейност, професионален опит, знания и култура чужденците с предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут допринасят както за подобряване на своето икономическо и социално положение, така и за развитието на българското общество, в което са намерили закрила и подкрепа.

В тази връзка, е разработена Програма за заетост и обучение на безработни лица, придобили статут на бежанци или хуманитарен статут, или ползващи се с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците. Тази група безработни са сред най-уязвимите група на пазара на труда. Проблемите, които срещат при намирането на работа, са специфични и се дължат на особеното положение, в което се намират: не владеят български език, не разполагат с документи, доказващи тяхното образование и професионална квалификация, трудов стаж и опит, което затруднява намирането на работа по специалността. Основна цел на Програмата е да подпомогне успешната адаптация и трудова реализация на лицата на българския пазар на труда чрез включването им в обучения и последваща заетост, както и повишаване на капацитета на транзитните и регистрационно-приемателни центрове по Закона за убежището и бежанците и местните власти за работа с бежанци. За повишаване на капацитета на транзитните и регистрационно-приемателни центрове, на общинските и областни администрации за оказване на ефективна подкрепа на лицата, търсещи или получили международна закрила, в рамките на Програмата се предвижда назначаване в централните и администрациите на безработни лица с подходяща квалификация.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Главна цел: Подпомагане интеграцията на пазара на труда на чужденци, получили статут на бежанец или хуманитарен статут, или ползващи се с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците, чрез включване в обучение по български език и/или обучение за придобиване на професионална квалификация, и осигуряване на субсидирана заетост.

Повишаване капацитета на транзитните и регистрационно - приемателни центрове, на общинските и областни администрации за работа с бежанци.

Непосредствени цели:

- информиране и консултиране на безработни лица, придобили статут на бежанец или хуманитарен статут или ползващи се с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците, за възможностите за включване в обучение и заетост;
- насочване към подходящо обучение и последваща заетост в съответствие с индивидуалните потребности на лицата от целевата група на Програмата и потребностите на пазара на труда;
- повишаване на пригодността за заетост на безработни лица, получили статут на бежанец или хуманитарен статут или ползващи се с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците, чрез включване в обучение по български език и/или професионално обучение;
- осигуряване на заетост на безработни лица от целевата група на Програмата;
- повишаване капацитета на транзитни и регистрационно-приемателни центрове по Закона за бежанците и убежището, на областни и общински администрации чрез назначаване на субсидирани работни места на безработни, които ще работят с чужденци, кандидатстващи или придобили статут на бежанци или хуманитарен статут.

III. УЧАСТНИЦИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

1. Участници в Програмата

- Участници в Програмата са безработни лица, придобили статут на бежанец или хуманитарен статут през текущата година или през предходните две календарни години, или ползващи се с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците, регистрирани в Дирекция „Бюро по труда“;
- Безработни лица, регистрирани в Дирекция „Бюро по труда“.

2. Обхват на Програмата

Програмата се реализира на територията на цялата страна.

IV. ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

1. Провеждане на консултации между институциите, ангажирани с реализацията на Програмата.
2. Осигуряване на обучение по български език и обучение за придобиване на професионална квалификация за безработни лица, придобили статут на бежанец или хуманитарен статут, или ползващи се с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците;
3. Осигуряване на заетост на лица от целевата група по Програмата;
4. Повишаване капацитета на транзитни и регистрационно-приемателни центрове, на областни и общински администрации за работа с лица, които кандидатстват или са придобили статут на бежанец или хуманитарен статут.

V. ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Основните принципи на реализацията на Програмата са:

1. Законосъобразност и нормативна обосновааност – Програмата е разработена на основание чл. 31 от Закона за насърчаване на заетостта;
2. Прозрачност – ангажиране в реализацията на Програмата на различни управленски и обществени структури на национално и местно ниво;
3. Ресурсна осигуреност – осигуряване на необходимите средства от държавния

бюджет, съгласно Националния план за действие по заетостта за съответната година;

4. Недопускане на дискриминация, основана на възраст, религиозни убеждения, етническа, политическа или полова принадлежност;

5. Партньорство и сътрудничество между ангажираните институции и организации при реализацията на Програмата.

VI. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

6.1. Организация и подготовка за изпълнение на Програмата.

6.2. Подбор на бенефициенти и стартиране на обучения – идентифициране и включване на регистрирани безработни лица от целевата група на Програмата в подходящо обучение и/или заетост.

6.3 Организиране и провеждане на процедура за подбор и включване в обучение с продължителност от 180 учебни часа по ключова компетентност „Общуване на чужд език – български език” на безработни лица, придобили статут на бежанец или хуманитарен статут, или ползващи се с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците. Обучението е за придобиване на езиково ниво А1, А2 или В1 съгласно Учебната програма по български език като чужд език за възрастни, търсещи или получили международна закрила, утвърдена от министерството на образованието и науката, Приложение 1. Обучението се провежда от обучаващи институции с доказан опит в организирането и провеждането на обучение по български език като чужд език.

В обучение по български език по Програмата нямат право да участват безработни лица от целевата група, които са преминали обучение по български език по програми и проекти, финансирани от държавния бюджет или със средства на ЕС.

6.4. Организиране и провеждане на процедура за подбор и включване в обучение с продължителност от 300 учебни часа за придобиване на първа степен на професионална квалификация или на квалификация по част от професия на безработни лица, придобили статут на бежанец или хуманитарен статут, или ползващи се с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците.

6.5. Осигуряване на субсидирана заетост на безработни лица от целевата група за срок до 12 месеца при пълно работно време.

6.6. Осигуряване на заетост на първичния пазар на безработни лица, придобили статут на бежанец или хуманитарен статут, или ползващи се с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците.

6.7. Мониторинг и отчитане на напредъка при изпълнение на дейностите по Програмата.

VII. ИНСТИТУЦИИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

7.1. Министерство на труда и социалната политика

- Министърът на труда и социалната политика утвърждава Програмата на основание чл. 31, ал. 5 от Закона за насърчване на заетостта, а при необходимост утвърждава изменения и допълнения в нея;

- Оказва методическо ръководство при реализирането на Програмата.

- Осъществява обща координация и контрол по изпълнение на Програмата;

- Осигурява необходимите средства от бюджета на МТСП за активна политика за реализация на Програмата в съответствие с НПДЗ през съответната година.

7.2. Агенция по заетостта

- Осигурява методическо ръководство, координация и организация при изпълнение на Програмата;

- Разпределя финансови средства за реализиране на Програмата;

- Осъществява постоянен контрол по изпълнението на Програмата;

- Осъществява мониторинг на Програмата;
- Осигурява информация за реализацията на Програмата.
- Популяризира Програмата на национално ниво

7.3. Дирекции “Регионална служба по заетостта”

- Популяризират Програмата на регионално ниво;
- Оказват методическа помощ и съдействие на Дирекциите “Бюро по труда” на териториите на които се реализира Програмата;
- Координират връзките между институциите на регионално ниво;
- Превеждат необходимите средства по сключени от Дирекциите “Бюро по труда” договори;
- Предоставят информация на Агенцията по заетостта във връзка с реализацията на Програмата.

7.4. Дирекции “Бюро по труда”

- Популяризират и разясняват Програмата на местно ниво;
- Информират и консултират регистрираните безработни лица от целевата група с цел включването им в Програмата;
- Насочват безработни лица от целевата група за включване в професионално обучение в посочена от съответния работодател обучаваща институция, отговаряща на изискванията на ЗНЗ,
- Правят подбор на регистрирани безработни лица за включване в Програмата;
- Сключват договори с безработните лица, включени в обучение по Програмата;
- Сключват договор с обучаващите институции за провеждане на обучения по Програмата;
- Организируют и провеждат специализирани трудови борси за осъществяване на директен контакт между работодатели и безработни лица, на които е предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут, или се ползват с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците, с цел осигуряване на заетост;
- Извършват подбор на безработни лица от целевата група по Програмата и ги насочват към работодатели - транзитни и регистрационно приемателни центрове, областни и общински администрации, за заемане на длъжности за работа с бежанци;
- Сключват договори с работодателите, осигуряващи субсидирана заетост по Програмата;
- Заявяват потребностите от средства, необходими за изпълнение на Програмата, в съответната Дирекция “Регионална служба по заетостта”;
- Осъществяват текущ контрол и координация по изпълнението на Програмата на местно ниво;
- Съдействат на контролните органи за извършване на проверки по изпълнение на Програмата.
- Предоставят информация на заинтересованите институции във връзка с реализацията на Програмата.

7.5. Министерство на образованието и науката

- Оказва методическа помощ при провеждането на обучението по български език.

7.6. Държавна агенция за бежанците

- Популяризира Програмата;
- Информира безработните лица, на които е предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут, или се ползват с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците, за възможностите за включване в Програмата;
- Взаимодейства с партньорите при планиране и изпълнение на дейностите по Програмата на национално и регионално ниво.

7.7. Обучаващи институции по ключова компетентност „Общуване на чужд език – български език”

- Сключват договори със съответната дирекция „Бюро по труда“ за обучение по ключова компетентност „Общуване на чужд език – български език” на безработни лица, на които е предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут, или се ползват с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците, регистрирани в ДБТ;

- Провеждат обучението по ключова компетентност „Общуване на чужд език – български език” за придобиване за езиково ниво А1, А2 или В1 съгласно Учебната програма по български език като чужд език за възрастни, търсещи или получили международна закрила, Приложение 1.

- След приключване на обучението и успешно положен изпит, издават на безработните лица сертификат за успешно завършен курс за обучение по ключова компетентност „Общуване на чужд език – български език“;

- Изготвят необходимите документи съгласно сключения договор по Програмата.

7.8. Лицензирани центрове за професионално обучение

- Сключват договори със съответната дирекция „Бюро по труда“ за провеждане на професионално обучение на безработни лица, придобили статут на бежанец или хуманитарен статут, или ползващи се с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците;

- Провеждат обучение за придобиване на първа степен на професионална квалификация или на квалификация по част от професия на безработни лица от целевата група на Програмата.

- След приключване на обучението, издават на безработните лица удостоверение за професионално обучение или свидетелство за професионална квалификация;

- Изготвят необходимите документи съгласно сключения договор по Програмата.

7.9. Работодатели по Програмата

- Посочват лицензирани центрове за професионално обучение, които да провеждат обучение на безработните лица за придобиване на професионална квалификация, необходима за наемане на заявено от тях свободно работно място;

- Сключват договор със съответните дирекции “Бюро по труда” за финансиране на заетостта на безработни лица, наети на субсидирани работни места по Програмата;

- Сключват индивидуални трудови договори по Кодекса на труда с безработните лица, насочени от съответните Дирекции “Бюро по труда”;

- Създават необходимата организация за работа на наетите лица по Програмата;

- Осигуряват здравословни и безопасни условия за труд, включително и такива, свързани със спазване на временните противоепидемични мерки, въведени от Министерството на здравеопазването във връзка с ограничаване на разпространението на COVID-19;

- Изплащат трудовите възнаграждения за фактически отработено време на наетите по Програмата лица и ги осигуряват в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда, КСО и Закона за здравното осигуряване;

- Осигуряват средства за материални разходи за обезпечаване на разкритите работни места, както и обезпечават всички задължителни плащания по Кодекса на труда, които не се поемат от Държавния бюджет, и осигуровките върху тях;

- Изготвят и представят в съответните Дирекции “Бюро по труда” отчетна документация съгласно изискванията на сключения договор по Програмата.

7.10. Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда”

Контролира работодателя за спазване на трудовото законодателство и условията на труд.

7.11. Комисия по заетостта към областния съвет за развитие

Осъществява наблюдение и контрол при изпълнението на Програмата.

7.12. Съвет за сътрудничество към Дирекции “Бюро по труда” Извършват наблюдение и контрол при изпълнението на Програмата

7.13. Неправителствени организации

- Участват в реализацията на Програмата чрез информиране на безработните лица, на които е представен статут на бежанец или хуманитарен статут, на безработни лица от целевата група на Програмата;
- Осигуряват подкрепа за популяризирането на програмата на национално и регионално ниво;
- При възможност осигуряват заетост на включените в Програмата безработни лица, на които е представен статут на бежанец или хуманитарен статут.

VIII. ФИНАНСИРАНЕ

Програмата се финансира със средства от Държавния бюджет и на работодателите по Програмата.

8.1 Министерството на труда и социалната политика

За всяко безработно лице, включено в обучение, на обучаващите институции ще се предоставят средства за професионално обучение или за обучение по ключова компетентност „Общуване на чужд език – български език” съгласно НПДЗ през съответната година.

Групова рискова застраховка на включените в обучение безработни лица, на които е предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут, за срока на обучението.

На всяко безработно лице, включено в обучение се предоставя стипендия за всеки присъствен ден, и средства за транспортни разходи, когато обучението се провежда в населено място, различно от местоживеенето.

За всяко безработно лице, наето на субсидирано работно място, на работодателя се предоставят средства за:

- трудово възнаграждение в размер на минималната работна заплата за страната, при пълен работен ден, за действително отработеното време;
- допълнителни възнаграждения по минимални размери, установени в КТ и нормативните актове за неговото прилагане;
- възнаграждения за основен платен годишен отпуск по чл. 155 или член 319 от КТ; парични възнаграждения по чл. 40, ал. 5 от КСО;
- дължими вноски за сметка на работодателя съгласно чл. 30 а, ал. 1, т. 4 и т. 5 от ЗНЗ за фондовете "Пенсии", "ТЗПБ" и "ОЗМ", ДЗПО и НЗОК и за фонд "Безработица". Средствата се предоставят за срок до 12 месеца в размери, определени в НПДЗ за съответната година.

8.2. Работодателите, наели безработни лица по Програмата

- Сключват договори с Дирекции “Бюро по труда” за финансиране на дейностите по субсидирана заетост по Програмата;
- Сключват индивидуални трудови договори за срок до 12 месеца с безработните лица, наети на субсидирани работни места по Програмата;
- Осигуряват здравословни и безопасни условия за труд, включително спазване на временните противоепидемични мерки, въведени от Министерството на здравеопазването във връзка с ограничаване на разпространението на COVID-19;
- Изплащат трудовите възнаграждения за фактически отработено време на наетите по Програмата безработни лица и ги осигуряват в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда, КСО и Закона за здравното осигуряване;
- Изготвят и представят в Дирекция “Бюро по труда” отчетна документация съгласно

изискванията на сключените договори по Програмата;

- Предоставят необходимата информация, свързана с реализацията на Програмата;
- Осигуряват финансиране на материални разходи за обезпечаване изпълнението на дейностите на разкритите работни места, в т.ч. за материали, суровини и др.;
- Извършват всички задължителни плащания по Кодекса на труда, които не се субсидират съгласно чл.30а от ЗНЗ, и осигуровките върху тях.

IX. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В резултат от реализацията на дейностите по Програмата се очаква безработните лица, на които е представен статут на бежанец или хуманитарен статут да повишат своята пригодност за заетост като придобият знания по ключова компетентност „Общуване на чужд език – български език” и професионална квалификация, и да бъдат включени в субсидирана заетост. В субсидирана заетост ще бъдат включени и други безработни лица от целевата група на Програмата.

X. СРОК НА ДЕЙСТВИЕ

Програмата е със срок на действие до 31.12.2022 г.

XI. МОНИТОРИНГ

11.1 В хода на реализация на Програмата, съгласно описаните задължения на институциите ще се извършват:

Постоянен контрол за качеството на изпълнение на дейностите и ефективното изразходване на средствата по Програмата;

Постоянен контрол за спазване на трудовото законодателство от страна на работодателя, сключил договор с Дирекции “Бюро по труда”.

Чрез анкетни карти ще се проучват очакванията и удовлетвореността на участниците в Програмата.

11.2. Индикатори, които трябва да бъдат постигнати в изпълнение на Програмата:

- брой безработни лица, включени обучение за придобиване на ключова компетентност „Общуване на чужд език – български език”;
- брой безработни лица, включени в обучение за придобиване на професионална квалификация;
- брой безработни лица, наети за срок до 12 месеца на субсидирани работни места.

В хода на изпълнение на Програмата отговорните за институции за нейното изпълнение ще изготвят информация до Министъра на труда и социалната политика, относно постигането на нейните цели и изразходването на планираните средства, като се посочват срещаните трудности при реализацията на Програмата и се предлагат мерки за преодоляването им.